De Nederlandsche Bank
Eurosysteem

Postbus 98
1000 AB Amsterdam

dr. J. Sijbrand
Directeur

Aan de hoogedelgestrenge heer Y.J. van Hijum en mevrouw A. Mulder
Leden van de Tweede Kamer der Staten-generaal
t.a.v. CDA fractie
Postbus 30805
2500 GV DEN HAAG

Datum
2 mei 2014

Geachte mevrouw Mulder en heer Van Hijum,

Allereerst hartelijk dank dat u mij de gelegenheid biedt om te reageren op uw voorontwerp van de Initiatiefwet Kredietunies. Ik reageer mede namens President Knot van De Nederlandsche Bank N.V., die u met uw brief van 6 maart jl. over dit onderwerp hebt aangeschreven.

Het initiatiefwetsvoorstel van uw fractie sluit aan bij de in het kader van het Regeerakkoord "Bruggen slaan" van 29 oktober 2012 geformuleerde ambitie om "belemmeringen in de regelgeving" voor o.a. kredietunies weg te nemen. DNB werkt graag actief mee om de oprichting van kredietunies mogelijk te maken. Zij heeft daartoe dan ook technische ondersteuning geleverd voor de totstandkoming van uw Initiatiefwet. Het is onze overtuiging dat met deze Initiatiefwet onnodige belemmeringen in de huidige regelgeving met betrekking tot kredietunies kunnen worden weggenomen. Een aantal zaken verdient nog aanvullende aandacht en overdenking.

In de bijlage bij deze brief heb ik een aantal suggesties voor verduidelijkingen en verbeteringen voorgesteld, die ervoor zouden kunnen zorgen dat uw Initiatiefwet nog verder aan effectiviteit wint. Voorzover deze suggesties de verantwoordelijkheid van de AFM aangaan, heb ik deze met haar besproken. Zij komt met een separate reactie.

2014/314288

DNB maakt graag gebruik van de mogelijkheid om in een later stadium, wanneer de Initiatiefwet nader vorm heeft gekregen en er meer helderheid is t.a.v. opname van kredietunies in artikel 2 van de CRD IV, u nogmaals van expertise te voorzien en te kijken of er een afgewogen balans is bereikt tussen de effectiviteit van kredietunies en voldoende proportioneel prudentieel toezicht.

Met vriendelijke groet,
De Nederlandsche Bank N.V.,

2014/314288

BIJLAGE

ALGEMEEN

- Het is van belang dat voldoende aandacht wordt besteed aan wat van het (prudentieel) toezicht op kredietunies kan worden verwacht. Zeker indien het regelgevend kader – mogelijk om goede redenen – wordt vereenvoudigd om het model van kredietunies mogelijk te maken, bestaan mindere waarborgen ter bescherming van de crediteuren. Het moet geldschieters dan ook duidelijk zijn dat ze – ook door het ontbreken van een vangnetregeling zoals het depositogarantiestelsel – geen garantie hebben dat hun opvorderbare gelden worden terugbetaald.
- De Initiatiefwet bevat nog geen nadere uitwerking van de toe te passen liquiditeitsvoorschriften. Middels de Initiatiefwet wordt het verbod op het aantrekken van opvorderbare gelden door (leden van) een kredietunie opgeheven (zie ook ons artikelgewijs commentaar bij artikel I onderdeel F). Zeker wanneer naast deze interne financieringsbron gebruik zou worden gemaakt van extern aan te trekken opvorderbare gelden van anderen dan het publiek (op zich een niet vergunningplichtige activiteit), zullen stevige waarborgen moeten worden ingebouwd ter voorkoming dat financiering plots in grote hoeveelheden wordt opgevraagd.
- Het is van belang dat de Initiatiefwet voldoende waarborgen biedt om "misbruik" van het kredietunie-model te voorkomen. In onderzoeken naar activiteiten in de schaduwbanksector, komen vergelijkbare structuren voor die gebruikt worden ter vermijding van belastingen. Bovendien is het goed denkbaar dat kredietunies die de grens van € 100 miljoen aan beheerde activa bereiken, op zoek gaan naar mogelijkheden om posities van de balans te plaatsen. Dit zal moeten worden gemonitord.
- Wij geven u in overweging om kredietunies met het wetsvoorstel ook onder de reikwijdte van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) te brengen, in het kader van de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering.
- Wij stellen vast dat geen nadere bepalingen zijn opgenomen ten aanzien van eventuele uittreding uit de ledencoöperatie. Een zekere mate van permanente verbondenheid van de leden is van belang voor de financiële en operationele stabiliteit van de coöperatie. De voorloper van de Europese Bankautoriteit (EBA), de Committee of European Banking

Supervisors (CEBS), heeft zulks bijvoorbeeld gedaan in de CEBS's guidelines regarding revised Article 3 of Directive 2006/48/EC[1] ten aanzien coöperatieve banken.

- Nu niet uitdrukkelijk in de Initiatiefwet is uitgesloten dat kredietunies ook andere activiteiten dan kredietverlening aan haar leden mag aanbieden, kan de indruk worden gewekt dat dit is toegestaan. Te denken valt aan diensten die banken doorgaans ook aan hun klanten aanbieden, zoals advies, betaaldiensten, effectendiensten, etc. Indien dit niet de bedoeling van de initiatiefnemers is, zou dit uitdrukkelijk in de initiatiefwet kunnen worden uitgesloten (vergelijk artikel 3:36 Wft voor verzekeraars en artikel 3:29b Wft voor o.a. electronisch geldinstellingen).
- De Initiatiefwet voorziet niet in een regeling ten aanzien van de dienstverlening in Nederland door in aangewezen staten gevestigde kredietunies. Parallel aan hetgeen op dit punt in de Wft is geregeld voor andere niet door Unierecht gereguleerde ondernemingen, zoals bijvoorbeeld natura-uitvaartverzekeraars, wisselinstellingen en afwikkelondernemingen, zou hierover een bepaling kunnen worden opgenomen.
- Het is belangrijk om nadere regels te stellen ten aanzien van het zogeheten "single name" risico. De Initiatiefwet lijkt de mogelijkheid toe te staan dat een kredietunie gelden aantrekt van een veelheid van leden en deze uitzet bij één enkel lid. Hiermee zou een groot concentratierisico ontstaan.
- We zien dat kredietunies in andere landen soms slechts zijn toegestaan indien deze geen winstoogmerk hebben. Het verdient wellicht aanbeveling de rationale hierachter mee te wegen.
- Wij constateren dat de bepalingen ten aanzien van crisisinterventiemaatregelen (artikel 3:159a Wft e.v.) geen onderdeel uitmaken van de Initiatiefwet.
- Tot slot de bekostiging van het uit te oefenen toezicht. Hoewel de Initiatiefwet aanstuurt op een eenvoudiger regelgevend kader, dienen er tegelijkertijd voldoende waarborgen te worden geboden met prudentieel toezicht. De inschatting voor de daartoe benodigde middelen en capaciteit in paragraaf 8.2 van de Memorie van Toelichting lijkt mij aan de lage kant.

[1] https://www.eba.europa.eu/documents/10180/105091/cebs15_Guidelines.pdf

ARTIKEL I onderdeel A

Artikel 1:1 Wft – definitie van "bank"

De wijziging van definitie van "bank" in artikel 1:1, eerste lid Wft kan achterwege blijven. Het succes van het wetsvoorstel is afhankelijk van de bereidheid van de Europese Commissie om de kredietunie(s) toe te voegen aan artikel 2 van de CRD IV. Indien deze wijziging van de CRD IV haar beslag krijgt, is de voorgestelde toevoeging niet nodig.

Artikel 1:1 Wft – definitie van "kredietunie"

Uit de nieuw in te voegen definitie van "kredietunie" volgt dat kredietunies de verplichte rechtsvorm van een coöperatie hebben. Wetstechnisch zou het beter zijn om dat (ook) te regelen in Deel 3 Wft zelf, bijvoorbeeld door in artikel 3:20 Wft een nieuw tweede lid in te voegen.

De toelichting bakent een kredietunie af tot een samenwerkingsverband van door regio of bedrijfstak verbonden MKB- ondernemingen. Deze elementen komen niet terug in de voorgestelde definitie van "kredietunie" in artikel 1:1 Wft. Hiermee lijkt de definitie beperkter te zijn dan de memorie van toelichting doet vermoeden. Wij geven u in overweging dit op elkaar af te stemmen. Ditzelfde geldt voor de in de toelichting veronderstelde "common bond" tussen de leden van de coöperatie. Wellicht dat dit element ook tot uitdrukking kan worden gebracht in de definitie zelf.

Artikel 1:1 Wft – definitie van "kredietunie"; onderdeel a

Dit onderdeel is nu beperkt tot de leden van de kredietunie. Te overwegen valt om dit onderdeel uit te breiden, opdat het ook mogelijk is om deposito's en andere terugbetaalbare gelden van professionele marktpartijen aan te trekken door middel van de uitgifte van effecten (voor zover voldaan wordt aan de eisen van hoofdstuk 5.1 van de Wft). Deze activiteit is ingevolge artikel 3:2 van de Wft niet vergunningplichtig.

ARTIKEL I onderdeel D

Indien het niet de bedoeling is dat op kredietunies een vergunningplicht van toepassing is voor het verstrekken van advies over andere financiële producten dan financiële instrumenten (artikel 2:75, eerste lid Wft), dan dienen kredietunies hiervan expliciet te worden uitgezonderd in artikel 2:76 Wft. Ditzelfde geldt voor de vergunningplicht in artikel 2:80 Wft ten aanzien van bemiddelen.

ARTIKEL I onderdeel F

Artikel 3:5, tweede lid Wft

Door de toevoeging van onderdeel f aan het derde lid van artikel 3:5 Wft, is het verbod op het aantrekken van opvorderbare gelden van publiek niet op kredietunies van toepassing. O.i. zou een uitzondering van dit verbod alleen dienen te gelden voor de leden van de kredietunie. Het aantrekken van deposito's en andere terugbetaalbare gelden van professionele marktpartijen is (mits voldaan is aan de voorwaarden van hoofdstuk 5.1 Wft) niet vergunningplichtig (zie ook ons commentaar bij artikel 1:1, derde lid onderdeel a Wft hierboven).

ARTIKEL I onderdeel H

Ook in art. 3:18, tweede lid Wft (uitbesteding) dient (na een komma) "kredietunie" te worden ingevoegd.

ARTIKEL I onderdeel J

Artikel 3:38c Wft

In het nieuwe artikel 3:38c Wft wordt de uitzondering voor kleine kredietunies gekoppeld aan een "maximale omvang van het totaal aan beheerde activa", terwijl de toelichting spreekt van de "balansomvang". Wij stellen voor het woordgebruik met elkaar in overeenstemming te brengen.

Wij geven in overweging of een ministeriële regeling het gewenste regelgevingsniveau is om dit nader te regelen. Wellicht is een AmvB een beter middel.

De toelichting bij deze nieuw te introduceren bepaling spreekt van een maximum omvang van 25.000 leden. Dit grote aantal is wellicht moeilijk te verenigen met de voorwaarde dat sprake moet zijn van een "common bond" (toelichting bij artikel 1:1 Wft), uiteraard afhankelijk van de nadere invulling van dit laatste begrip.

Overigens wordt in paragraaf 5 van de concept-memorie van toelichting nog abusievelijk verwezen naar artikel 3:38b Wft, in plaats van art. 3:38c.

Artikel I onderdeel Q

Dit onderdeel introduceert een nieuwe bepaling (artikel 4:2e Wft) welke het bemiddelingsverbod van artikel 4:3, eerste lid Wft wel van toepassing verklaart op kredietunies. Dit is niet consistent,

nu kredietbemiddeling voor de eigen leden deel zal zijn van de kernactiviteiten van kredietunies. Aangezien deel 4 Wft tot de verantwoordelijkheden van de AFM toehoort, zal de AFM in een afzonderlijke reactie hier verder op ingaan. Overigens is Deel 4 Wft verder geheel uitgezonderd; de AFM zal met separaat commentaar komen op dit punt.